Ч. 202 Субота 7 (19) вересня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Людвика Пльона і в ц. к. Старостсвах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Письмо Вірмен до амбасадорів.

В послїдних часах, коли говорить ся про ситуацию в Константинополи згадує ся часто про якесь письмо з погрозою, яке вірменьский комітет революцийний розіслав до амбасадорів. Цікавий сей документ, написаний по французки, звучить в дословнім перекладї так:

„Екселенциє! В наслїдок манїфестациї, котра мала на цїли пригадати державам переведенє реформ у Вірменії, ограблено і убито до 48 годин тисячі Вірмен. Невдоволена ще тими кровавими репресалїями Палата (правительство турецке — *Ред.*) продовжає она аж до сеї хвилї дїло нищеня арештованєм і вигонюванєм. Перешукують кождий дім в столици і еї передмістях, а кожду улицю стережуть цивільні аґенти. Арештують Вірмен всякого віку навіть і жінки лиш з тої причини, що они не суть головами родин, замикають у вязницях, забирають їм гроші та вивозять кораблями у незвісті сторони. Репрезентанти держав подають знову руку Палатї до сего поступованя та нїби то длятого, щоби охоронити Вірмен від смерти помагають виганяти їх з Константинополя. Они кажуть нам отверто, або дають нам до пізнаня, що їх правительства рішили ся в інтересї удержаня мира в Европі пожертвувати нашу справу. Але то річ ясна, що держави, коли-б поступали спільно і енерґічно, могли би все осягнути в Палатї. Роздвоєні конфлїктом інтересів, котрим без всякого оправданя підпорядковують нашу смерть, стають ся держави пилкою до граня в руках шайки розбишаків і убийників, котрі уложили плян вигубити вірменьску народність.

„Яко рільники, купцї, промисловцї, лїкарі, адвокати, мужі науки і працї, оловом яко нарід підносимо наш голос (боїте ся, щоби наш голос не знайшов відгомін в кругах робітничих вашого краю) і взиваємо вас станути в нерівній борбі, яку ми підняли супротив наших гнобителїв, по сторонї тих, що ширять цивілїзацию, а против тих, котрих роботу ви виділи у вілаєтах і в столици. Жовнїрі, аґенти Палати, духовники і волоцюги сполучили ся, щоби своему богови принести в жертві кров християньску і одної ночи знищити овочі столїтної роботи. В успіху вірменьскої справи лежить не лиш честь, але й безпечність та поступ Европи. Через нас отворять ся вашій торговли, вашому промислови і вашій цивілїзациї ті дороги, рівнини і доли, котрі варвари замінили у сумні пустари.

„Не єсть то нїяка просьба, яку тут предкладаємо, коли кладемо вам на серце гоненє Вірмен, а хочемо лиш послїдний раз пригадати вам ваш обовязок боронити християн. Репрезентанти держав мусять в найкоротшім часї зробити конець арештованю Вірмен цїлими масами і вивоженю їх та наставати на як найскорше переведенє реформ, яких наші братя „Таяназтзаган“ домагали ся. Приготовлено нову акцию, котра покаже жизненну силу нашого народу. Коли-б се письмо не спонукало вас до успішних кроків, дожиєте знову видовища, що ми уміємо наші арґументи підперти смертию. Переконані о справедливости нашої справи і умірености наших жадань, як і ситі вже сумних наслїдків лиха будемо нищити самі себе і тих, що нас окружають, у спільній катастрофі, та завозвемо вас перед суд божий, щоби ви там відповідали за ту страшну подію, яку зведе сей третий, але певно не послїдний замах, котрого допустите ся в столици. Всюди змушує нас ваша безсильність“.

Се письмо, котре в лїтоґрафічній відбитцї доставлено амбасадорам, має підпис: „В імени вірменьского народу. — Комітет „Гінчакістів“.

Pol. Corr., котра подала се письмо в нїмецкім перекладї, додала до него слїдуючу замітку свого константинопольского дописувателя:

„В тутешних дипльоматичних кругах переважає погляд, що се письмо вірменьского комітету революцийного, надіслане амбасадорам, єсть лиш пустою погрозою. А сей погляд основує ся на тім припущеню, що в наслїдок послїдних подій настав в самім комітетї імовірно великий розлад, і що він не розпоряджає вже потрібними средствами материяльними і особами, щоби міг викликати якісь більші розрухи. Крім того вірменьских передмість і поодиноких домів вірменьских та їх мешканців стережуть так строго, що комітетови було би дуже трудно приготовити якусь акцию на більші розміри. Наконець здає ся, що й надзвичайні військові і полїцийні міри осторожности, які заведено в послїдних днях, дають достаточну обезпеку. Так само і амбасадори обезпечили ся, бо їх резиденциї стережуть відділи залоги дотичних кораблїв стацийних. Здає ся по всій імовірности, що то письмо уложило і вислало лиш кількох людий, членів комітету революцийного, котрі знаходять ся в безпечнім місци, або може навіть одна одніська особа, в тій надії, що она зробить якийсь вплив на амбасадорів і поможе вірменьскому народови.

Перегляд полїтичний.

Президентом Палати панів на місце ґр. Траутмансдорфа має стати — як доносить N. Wiener Tagblatt кн. Альфред Віндішґрец.

---

69)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

Три днї від смерти Кара Тете вже цїлком минуло, то й душа опустила свою смертну покриву. Розпочав ся похоронний обхід.

Принесено тїло на марах прибране в сьвітлу одежу і обвинене гарною плахтою з формію. Єго голова була украшена пірем і вінцем з зеленого листя. Лице, груди і рамена натерті оливою не псували ся.

Свояки і приятелї приблизили ся до мар і нагле, немов за ударом палички управителя хору роздали ся у воздусї плач, стогін і лємент. Найблизші свояки небіжчика били ся по головах, инші калїчили себе нігтями і взагалї більше проливали крови як сльоз. Нещастні жінки совісно виповняли той дикий обовязок. Але того всього було замало до успокоєня душі небіжчика, котрої гнів міг впасти на всїх тих, котрі пережили єго в поколїню, і єго товариші, котрі не могли єму вернути житя, хотїли щоби не жалував на тамтім сьвітї розкошний туземного житя. Тому й жінка Кара Тети повинна була піти з мужем до гробу. Нещастна й сама не була би хотїла жити без него. Отже обичай годив ся з понятем обовязку і примірів такого пожертвованя у Ново-Зеляндців дуже богато.

Появила ся жінка, ще молода особа; розпущене і помервлене волосє спадало їй на рамена. Єї плач і нарїканя розлягали ся голосно. Недокінчені слова висказували жаль і славили честноти померщого, а коли дійшла до найвисшого степеня розпуки, повалила ся коло ношів і товкла головою о землю.

Тодї приблизив ся Каі Куму. Нещастна жертва підвела ся, але страшний удар грубою булавою, котрою начальник вимахував, повалив єї на землю. Упала з розбитою головою.

В тій хвили роздав ся проймаючий крик. Сто піднесених рук грозило вязням, але нїхто не поруших ся, бо похоронний обряд ще не був скінчений.

Жінка Кара Тети получила ся з ним в гробі. Оба тїла лежали побіч себе; але на вічне житє було небіжчикови за мало вірної товаришки. Хто-ж би їм послугував в Нуі-Атона, коли би їх невільники не пішли з ними на тамтой сьвіт?

Приведено шістьох нещастних рабів своїх давних панів. То були люди, котрих люта доля війни зробила невільниками. За житя Кара Тети зносили найтяжші муки і тисячі ріжних прикростий; їх зле живили і уживали як худобу до безнастанної роботи; тепер після релїґійних поглядів Ново-Зеляндців мали знов іти на вічні часи вести рабске житє!

Ті нещастні — як здавало ся — годили ся з своєю долею; їх нї страшило нї дивувало то що з ними буде, они-ж знали, що нїчого лїпшого не могли надїяти ся. Руки їх вільні від кайданів доказували, що ідуть на смерь без опору.

Впрочім їх смерть була нагла і не давала їм довго мучити ся. Муки призначено для виновників смерти Кара Тети, що стояли на боцї і відвертали очи від страшного виду, котрого погань мала ще збільшити ся.

Шість ударів булавою з рук шістьох сильних Маорісів положило нещастні жертви на землі в потоках крови: то був знак до почину гидкої сцени людоїдства.

Тїла невільників не підпадають під охорону табу, так як тїла їх панів, они стають власностию цїлого поколїня. То була немов заплата за сум при похоронї. Цїла товпа Маорісів, начальники, вояки, старцї, жінки і дїти без ріжниці віку, обхоплена зьвірячою лютостию, кинула ся на неживі жертви. Скорше, як то можна описати розірвано ще теплі тїла, роздїлено і порозрізувано не на кусні, але на малі часточки. Кожда особа з двіста присутних одержала часточку людского мяса. То був вид тигрів, а не людий, щось немов старинний цирк, де одні зьвірі пожирали других. Розкладано що найменше двайцять огнів і вскорі воздух переповнив ся вонею опаленого мяса. Колиб не страшний гамір, колиб не крики, що видирали ся в гортанок тих дикунів, запханих людским мясом, то полонники моглиби були чути відголос гризених зубами людоїдів костий.

Молодоческий комітет екзекутивний постановив скликати на день 29 с. м. збори всїх молодоческих послів до Ради державної і до сойму.

Молодоческий посол Айм ставав оногди перед своїми виборцями в Литомишли і виголосив там бесїду о ситуациї полїтичній та становищи Молодочехів до правительства. Пос. Айм єсть одним з виднїйших проводирів молодоческих і бесїда его, в котрій він виступив прихильно для правительства і президента мінїстрів, єсть длятого вельми характеристична. З бесїди его виходить, що Молодочехи готові стати правительственною партиєю а мостом до того переходу, хоч посередним, було би зближене ся Молодочехів до польских послів в Радї державній. Треба би — казав Айм — перенести істнуюче свого часу порозуміне Молодочехів і Поляків на Шлеску, до парляменту. Було би нерозважно через безвзглядні напасти на президента мінїстрів ґр. Баднїґо поріжнити ся з Поляками.

До берлиньского Tagblatt-у доносять, що амбасадори дістали від вірменьского комітету революцийного друге письмо з погрозою. В наслїдок того були ві второк всї мости, що ведуть із Стамбула до Ґалати, обсаджені войском, а дотеперішну сторожу в палатї султаньскій змінено, навіть давну службу двірску відправлено і принято нову.

З того факту, що росийский ґенерал Чихачев оглядав укріпленя Дарданелїв а відтак здавав о тім справу султанови, здогадують ся, що Туреччина стоїть зовсім під впливом Росиї і не робить нїчого без єї відомости, коли навіть так важну справу як укріплене Дарданелїв поручено росийскому ґенералови. Становище Туреччини супротив Росиї поясняє ся тим, що тепер Анґлїя рішучо виступає против Туреччини а Ґледстон аґітує против неї в Анґлії листами і скликує віча.

І доси ще не знати, з якими плянами носили ся динамітарди арештовані в Ротердамі, Бульонь сір Мер і Ґлеcґові. Підчас коли з Брукселї розіслано знову вість, що в письмах арештованих знайдено певні докази на то, що їм розходило ся о убите царя, то полїция француска і францускі ґазети кажуть однодушно, що арештовані не мали в плянї простого анархістичного замаху; цїлию їх роботи була лиш Анґлїя.

Новинки.

Львів дня 18 вересня 1896.

— **Мінїстер рільництва ґр. Лєдебур** загостив в недїлю до Черновець, щоби приглянути ся господарцї в добрах греко-православного фонду релїґійного. Посол др. Стефанович, котрий в послїдній сесиї парляментарній виступив з основною критикою сеї господарки, проводив п. Мінїстра в его подорожи. По вислуханю богослуженя в латиньскім костелі, уділяв п. Мінїстер авдиенций представителям властий, а відтак звидїв дирекцию дібр фонду релїґійного, оглядав палату митрополичу і зложив візити: православному вікарию о. Рептї, латиньскому крилошанинови Шмідтови, консулям росийскому і румуньскому, маршалкови і президентови міста. По заложеню каменя угольного під будову школи аґрономічної, виїхав п. Мінїстер до Топорівцїв, де оглядав господарку п. Фішера, посесора в добрах рел. фонду. В понедїлок виїхав п. Мінїстер до дальших місцевостий на Буковинї.

— **Приватну женьску семинарию учительску у Львові** отворено передвчера. Вписало ся до неї около 50 дївчат. Виклади будуть відбувати ся рано і пополудни в льокали нансіонату п. Стшалковскої, а крім вписового, котре виносить 1 зр., ученицї платять 3 зр. місячно. Від тої оплати можуть бути деякі біднїйші ученицї увільнені.

— **Руский народний театр** переїхав до Залїщик, де розпічне ряд представлень в суботу дня 19-го с. м.

— **Інструктором молочарства** іменував Видїл краєвий Івана Бедроня, управителя молочарнї в Перемишли.

— **Огнї.** Дня 14-го с. м. о 3-ій годинї пополудни вибух огонь в селї Ладичинї, теребовельского повіта. Того дня відбував ся ярмарок в сусїднім місточку Микулинцях і майже цїле село вийшло на него за ріжними орудками, бо в недїлю дня 20-го с. м. припадає в селї празник. Хто не пішов до міста, був в поли при роботї. Дїти, що не могли діждати ся родичів, зголоднїлі, захотїли упечи собі кукурудзи і то під стіжком. Огонь обхопив стіжок, а відтак хату і будинки господарскі і заки наспіла на поміч сторожа огнева з Микулинець, знищив 9 загород. З погорільцїв було лише трех обезпечених. Шкода поки що необчислена.

— **Осторога для селян.** Аґенти якогось угорского банку, котрого імя незнане, вештають ся в Галичинї по селах і місточках і намовляють селян до конверзиї своїх довгів на менше опроцентовані. Ті аґенти обіцюють золоті гори, говорять, що мають великі капітали і лише чекають, аби найшли ся люди, котрі хотїли би з тих гроший користати. Але при всїм тім не може обійти ся без видатків, тож аґенти жадають від селян завдатків і — щезають. Їм розходить ся лише о те, аби витуманити у селян гроші!

— **Гидке убийство.** Перед львівским судом присяжних відбула ся вчера карна розправа против Івана Сокола з Потурицї, обжалованого о убийство власної жінки. Розправа тревала всего чотири години. Іван Сокіл має тепер 49 лїт. Оженив ся з заможною, старшою від себе дївчиною Мариєю ще перед тринайцятьма роками і лише єї посагови та запопадливости має завдячити, що доси не погиб з голоду. Не довго по весїлю розпочав жите пяницї та марнотратника і певне було би вже давно прийшло між чоловіком і жінкою до кровавих бійок, коли би не розум жінки, що уміла мовчати, годила ся зі всїм, а рівночасно незвичайною працею, запопадливостию і ощадностию удержувала чоловіка і себе і цїлу родину. Таке нужденне і тяжке жите вела та нещастна жінка аж до послїдної весни, т. є. аж до часу, коли Іван вернувши одного вечера з коршми вхопив за кіл і розбив ним жінцї голову. Але не досить на тім; вид крови відобрав єму притомність і він знущав ся над тїлом жінки як зьвір над своєю добичею, та поломив їй майже всї кости. Убийство то тим більше гидке, що нї один сьвідок нї навіть сам убийник не могли не дати причини тої наглої злости против жінки. В часї розправи показало ся, що Іван то зьвір в людскім тїлї. В виду того суд засудив злочинця на 7 лїт тяжкої вязницї, заострено ї темницею в роковини убийства і постом кождого місяця.

— **Страшну мачоху** увязнено вчера при ул. Бляхарскій у Львові. Єсть то жінка крамаря Ангавха, що вийшла за него вже вдовою і заступала матїр его дочцї, дванайцятьлїтній Рахели. Та дочка нагле умерла і єї вже поховано, коли до прокураториї державної надійшов донос, що смерть дївчини наступила від отруї. Зараз, помимо того, що вчера був судний день у жидів удав ся судовий комісар на ул. Бляхарску, викликано з біжницї Ангавхів і в їх присутности переведено дуже строгу ревізию. Не найдено нїчого крім крихти білого порошку в сїннику. Який то порошок викаже хемічний розбір, може бути, що се отруя, від котрої Рахеля умерла, бо судова обдукция викрила, що єї смерть наступила від аршенїку. Випитано також служницю Ангавхів, котра оповідала, що день перед смертию, до звичайної

Ґленарван з товаришами старали ся закрити перед очима женщин той страшний вид. Они зрозуміли, які муки ждали їх на другий день о всходї сонця і які тортури можуть попередити таку смерть. З обуреня замовкли.

Розпочали ся похоронні танцї. Сильний вивар з перцю новозеляндского підбуджував лютість диких. Не було в них тепер нїчого людского. Доведені до скаженостц могли навіть забути на табу і кинути ся на вязнїв.

Однако Каі Куму задержав притомність духа посеред загальної шалености. Лишив тілько часу, кілько було треба аби кровавий пир дійшов до крайности і умів его так повести, що похоронні обряди відбули ся дальше після звичайного порядку.

Піднесено трупи Кара Тете і его жінки і після зеляндского звичаю уложено так, що голови опирали ся о піднесені колїна. Треба було тїла похоронити не на все, але на час, доки не опаде тїло і не лишать ся лише кости.

Вже перше вибрано місце на гріб поза твердинею в віддаленю двох анґiйских миль на вершку малої гори званої Мовнґанаму, що здіймала ся по правій сторонї озера.

Там мали бути перенесені тїла. Принесено двоє простих ноший і зложено на них зігнуті тїла. Чотирох воїнів взяло їх на плечі, а инші співаючи свій народний гимн, поступали громадно аж на місце похорону. Полонники все під сторожию бачили цїлий той похід, як виходив з твердинї і до них доносив ся що раз тихійше крик і співи.

На якої пів години стратили з очий похоронний похід; потім знов побачили его як ішов крутими стежками під гору. В віддаленю дивно виглядала та товпа, що вила ся мов вуж довго і круто.

На вершку Мовнґанаму, в висотї вісїмсот стіп, задержали ся Маоріси і вибрали місце на гріб.

Для звичайного чоловіка достаточним гробом був би діл і купа каміня. Але для могучого і грізного вожда, призначеного може незадовго на якого божка приладило поколїнє достойний его дїлам гріб.

Окружено діл остроколом, на котрім жовтою краскою повимальовувано ріжні фіґури. Свояки померших не забули, що „Вайдуа", дух померших, живить ся такими самими стравами як і тїло на сїм грішнім сьвітї, тому посеред огорожі зложено поживу, оружиє і одежу небіжчика.

Нїчого не хибувало при похоронї; Кара Тету зложено з жінкою в долї, прикрито їх землею і зїлем і знов розпочали ся крики і плач. Вкінци всьо утихомирило ся, похід зійшов мовчки з гори і тепер не вільно було нїкому під карою смерти входити на Мовнґанаму, бо та гора сталась табу.

VI.

Послїдні години.

В хвили, коли заходяче сонце зникало поза озером Тавпо, заслонене вершками окружаючих его гір, відведено полонників до вязницї. Не мали вже вийти з неї перше, аж о тій годинї, в котрій заблиснуть перші промінї сонця над вершками гір Ваґіті.

Лишалась їм одна ніч, щоби приготовили ся до смерти. Помимо знеохоти, утоми і цїлої грози свого положеня, з'їли спільно вечерю.

— Не будемо мати надто сил, щоби поглянути смерти в очи — сказав Ґленарван. — Треба показати тим варварам як умирають Европейцї.

По вечери лєді Єлена відмовила голосно вечірні молитви, а всї з відкритими головами повтаряли за нею.

Де-ж такий чоловік, щоби супротив смерти не погадав о Бозї!

По молитві полонники сердечно обіймали ся. Лєді Єлена і Мария Ґрант пішли в кутик вязницї, положили ся на рогожи, а сон лагодячий терпіня осїв незадовго на їх повіках: поснули в обіймах одна другої поборені трудом, грижею і безсонностию.

Тодї Ґленарван відвівши своїх приятелїв на бік так до них відозвав ся:

— Дорогі товариші! Жите наше і жите тих бідних женщин в руцї Бога. Коли в небі записано, що маємо завтра умерти, то я певний що зуміємо умерти як пристало на людий хоробрих і християн готових кождої хвилї стануги без страху перед предвічним Судиєю. Бог, що читає в глубинї наших душ, знає, що наша цїль була благородна. Коли замість з поводженєм стрічаємо ся зі смертию, то очевидно така Єго воля. І хоч тяжкий той вирок не буду на него роптати. А однако смерть тут, то не лише смерть — то мучеництво і ганьба може — а тут дві женщини....

Голос Ґленарвана до сеї хвилї спокійний задрожав; замовк, щоби заволодїти над зворушенєм. І знов по малій перерві відозвав ся до молодого капітана.

— Джоне, ви обіцяли Мариї Ґрант то, що я лєді Єленї. Що-ж ви постановили?

— Почуваю ся перед Богом до права виповнити ту обітницю.

— І справедливо, але не маємо оружия.

— Маємо — відповів Джон Менґлїс — показуючи штилет. Я вирвав его зза пояса Кара Тете в хвили, коли він упав при ваших

вечірної кави мачоха щось дитині долила. Коли дитина випила каву, стала зараз жалувати ся, що єї „в середині пече“ і просила води, але води їй не дано. В часї ревізиї у Ангавхів залягали товпи народу цїлу Бляхарску улицю.

— **Процесович.** В понедїлок відбув ся перед черновецким повітовим судом процес одного ґрайзлерника против селянина о 11 кр. Жид не хотїв відступити від процесу, але що не міг доказати свого права, то відкинено его скаргу і він мусїв заплатити судових коштів 67 кр. Того-ж самого дня мав той жид ще один процес другого селянина за 58 кр. Але судия признав єму лише 20 кр. Розсерджений жид крикнув в лютости: „Ви мене переслїдуете!“ За се засудив его судия в дисциплїнарній дорозї на 48 годин арешту. І се все за 11 кр.!

— **Купчиху людского товару** жидівку Анну Блюм, арештувала полїция в Кракові. Блюмова була агенткою торговельника Соломона Ерлїха, котрий проживає в Солуни в Туреччинї і веде своє підприємство на велику скалю.

— **Нещастна пригода.** Вчера в камінних ломах при Личаківскій улици у Львові засипав пісок 50-лїтного робітника Йосифа Лянґа. Нещастного добули товариші зпід насипу, але він за кілька хвиль помер. Виновником нещастя має бути властитель ломів Бернард Райс, що позваляв, аби робітники працювали вже в дуже підкопаній стїнї землї.

— **В домі карнім для женщин у Львові** померла сими днями Мария Кобринова, котра дня 1 марта 1891 р. убила купця Ем. Опухляка у Львові, коли той спав, ударом сокири в голову. Вироком судовим з дня 19 цьвітня 1891 р. засуджено єї на кару смерти, котру Є. В. Цїсар змінив в дорозї ласки на 20 лїт вязницї. Розпочинаючи кару мала Кобринова 25 лїт, отже умерла в 30-тім роцї житя, занепавши на сухоти.

— **Малий любитель войска.** Ще перед двома тижднями доніс один селянин з Сокільник під Львовом львівскій полїциї, що его внук 11-лїтний хлопець пропав десь з хати в часї, коли войско переходило через село. Від того часу по хлопцеви й слух загиб. Аж ось вчера вернув він до дому. Показало ся, що хлопець пішов з тим віддїлом войска, що переходив через село, на маневри і перебув там цїлий час. Не знати, чи буде з него добрий вояк чи волоцюга.

— **Про крадіж дитини у Відни** доносять ще такі близші подробицї: Виновниця крадежи, Мария Барта, походила з місцевости Забор в Чехії і числила 27 лїт. Вже яко молода дївчина, в 1885 роцї, була карана судово за крадїж, пізнїйше вела розпустне житє, була за те кілька разів карана і стояла під наглядом полїциї. Від кількох лїт покинула той спосіб житя, бо пізнала якогось молодого, богатого чоловіка, котрий єї удержував. Наслїдком тих зносин прийшло на сьвіт двоє дїтий, оба хлопцї. Один з них, калїка, умер недовго по уродженю, другий, котрого Барта дала на село „на виховане“ умер перед шістьма тижднями. Барта бояла ся, що єї любко не буде єї по смерти дитини удержувати і тому загадала украсти якого хлопця, подібного. Она довго за тим глядала і свій плян уложила дуже хитро. Щоби єї не відкрито наймила у Відни 4 мешканя, а крім того мала ще мешканє в Кірлїнґ коло Кльостернайбурґа. В тих мешканях перебувала на переміну, а виходячи говорила господиням, що іде відвідати дитину. Полїция слїдила єї кілька днів по довершеній крадежи і арештувала єї в місцевости Кірлїнґ. Дитини коло неї вже не було. Коли мали єї відвозити до Відня зажадала она від полїциянтів на двірци зелїзничім, аби єї позволено піти до виходка. Полїциянти згодили ся. За кілька хвиль роздав ся вистріл і Марию Барту найдено з перестріленою головою; вистрілила собі в губу. На шиї самоубийницї найдено картку з якоюсь адресою; полїция догадала ся, що то буде адреса украденої дитини. І дійстно найдено хлопця під поданою адресою в Кльостернайбурзї, та відано его родичам. Рівночасно з Бартою увязнено і служницю Йосифу Гельміх підозріну о співучасть в крадежи дитини.

— **Незвичайний сьвідок битви під Адуою** появив ся несподївано сими днями під Мантуою в місцевоси Ст. Льоренцо а Ґаббіяно. Якийсь Ботті вийшовши на подвіре побачив на нїм між своїми голубами також якогось чужого голуба, хорого і утомленого. Зловивши его побачив на пірю крил числа, а до ноги був привязаний шовковим шнурком малий кусник перґамїну. Письмо на перґамїнї було вже дуже споловіле, однако дали ся відчитати слова: „Єллена, IV корпус войсковий“. Ґенерала Єллену вислано з Італії на кілька тижднїв перед поражкою під Адуою з артилериєю до Абісинії. В его віддїлї находив ся і той почтовий голуб, котрого випущено в Абісинії і він вернув в рідні сторони. Птах, що перебув таку величезну дорогу, мусїв блудити, коли так пізно вернув до Італії і ті труди подорожи відбили ся на нїм, бо дістав горячку і за кілька днїв здох в тім місци, де задержав ся на відпочинок.

— **800.090 лїрів дефіциту** відкрито в містї Фаенца, в Італії, в тамошній касї щадничій Підозріних о дефравдацию кількох урядників увязнено.

Штука, наука і лїтература.

— **З Равского пишуть нам:** Вже вийшов з друку „Тижневий і годинний плян лекцийний Школи народної ч. II.“ враз з занятями тихими і голосними на кожду годину в роцї шкільнім. Плян сей можна набути у видавця п. Романа Юрчиньского нар. учителя в Камінцї волоскій, почта Камінка-Липник. Цїна 30 кр.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Будапешт 18 вересня. Межинародний конґрес рільничий розпочав тут вчера свої наради. Левасер з Парижа виголосив бесїду, в котрій доказував, що властиво нема нїякої надпродукциї збіжа. Лихо в тім, що хлїбороб не може продати збіжа по відповідній цїнї. Многі бесїдники виступали против гри на біржи і доказували, що біржева манїпуляция руйнує рільника.

Будапешт 18 вересня. Перша комісия конґресу мирового радила під проводом Каппера (з Льондону) над справою межинародних судів мирових і застої в зброєню. Друга комісия під проводом Пассі'го (з Парижа) радила над справою постійної комісиї для Африки і униї митової. На повнім засїданю будуть предложені реферати комісий.

Льондон 18 вересня. Бюро Райтера доносить, що в урядових кругах льондоньских підозріваня континентальної праси, будьто би Анґлїя мала якісь еґоістичні, хитрі цїли на Всходї, викликали здиоване. Анґлїйске правительство не дало нї найменшої причини до такого підозріваня. Коли в анґлїйскій прасї проявило ся обурене на Туреччину з причини послїдної різнї, то досить пригадати, що правительство не може одвічати за чиїсь впрочім природні чувства відрази. Полїтика Анґлії не змінила ся і она дїлає все ще в порозуміню з державами. Мимо того річ ясна, що правительство не знайшло би підпори в публицї, коли-б стануло по сторонї турецкої адмінїстрациї. А коли держави не знайдуть способу, щоби спільними силами зробити конець різням, то анґлїйскому правительству не позістане нїчого, лиш держати ся здалека в надії, що ситуация поправить ся.

— **Книгарня наукового тов. Ім. Шевченка** у Львові, улиця Академічна ч. 8. продає слїдуючі книжкі: Вас. Чайченко. Під хмарним небом, поезиї часть I, 1 зр., Книга казок, поезиї часть II, 60 кр., Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. кр., ч. III. 80 кр. — Записки Товариства імени Шевченка ч. I, II, III, IV. по 1 зр.— Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою 5 зр. — Павло Граб. Збірник поезий ч. I. 20 кр., З чужого поля. Переклади 20 кр. — Іван Сурик. Твори, з московского 10 кр. — Олекс. Колесса. Шевченко і Міцкевич 1 зр. — Ґерінґ-Герасимович. Що то є господарність 30 кр. — Шевченко з бандурою над Днїпром 25 кр. — Осип Маковей: Поезиї ч. I. 20 кр. — Михайло Старицкий. В темнавї драма 20 кр. — Юлїй Верне. Подорож довкола землї 50 кр. — Молитвенник народний (фонетичний) 15 кр. — Марко Кропивницкий. Титарівна, драма 20 кр. — Василь Шурат. Замітки до Черця Шевченка 10 кр., Чернера реепублика на Афонї 10 кр., Пісня про Роляндa 50 кр. — Школиченко, Між народ, повість, 20 кр. — Митро Олелькович. Писаня українські 10 кр. — Василь Кулик, Писання 10 кр.

ногах. Той з нас, котрий пережиє другого, виповнить жадане леді Єлени і Мариї Ґрант.

По тих словах заволодїла в Варе Атона глубока тишина; перервав єї вкінци майор тими словами:

— Здержіть ся, товариші, до послїдної хвилї з тою крайностию; не люблю робити того, чого вже в нїякий спосіб не можна направити.

— Я не говорив тут о нас — відповів Ґленарван. — Яка-б і не була наша смерть, то ми зуміємо єї перенести. Ах, колиб ми були наші, я бувби вже з двацять раз сказав вам: Товариші, пробуймо втїкати, киньмо ся на тих дикунів! Але они, они!

В тій хвили відслонив Джон рогожу і став приглядати ся вартівникам; начислив їх двайцять пять. Полумінь ватри кидала зловіще сьвітло на окружаючі предмети. З вартівників одні лежали при огни, другі непорушно стояли, а їх чорні стати відбивали від яркого сьвітла полуміни; але одні і другі з часта споглядали на вязницю.

Кажуть, що між вартівником і вязнем що хоче втечи, вигляд на успіх по сторонї того другого; і певне що так, бо увязнений має в утечи о много більше інтересу, як вартівник в пильнованю. Вартівник може забути, що когось пильнує, вязень не забуде, що его пильнують. Частїйше вязень гадає о утечи, як вартівник о тім, щоби єму перешкодити. З тої причини буває часто, що вязень утїкає немов чудом.

Але в тім случаю, о котрім пишемо, пильнували вязнїв не рівнодушні вартівники, а ненависть і месть. І коли полишено полонників не повязаних, то лише тому, що коло одинокого виходу з вязницї вартувало двайцятьох пятюх людий.

До будинку, котрого задною стїною була скала замикаюча твердиню, не можна було доступити инакше як вузким поясом землї, що лучив єї з площею в твердини. Два инші боки спускали ся стрімко в пропасть глубоку на сто стіп. Зійти тамтуди було неподібно, так само як не можна було утїкати задною стїною, бо замикала єї величезна скала. Можна було добути ся звідтам лише одиноким виходом на площу, але того виходу пильнували вартівники, немов якого зводженого моста. Утеча була неможлива і Ґленарван оглянувши двайцятий раз мури своєї вязницї, мусїв признати, що так єсть а не инакше.

Години тої страшної ночи плили якби она була найзвичайнїйшою. Густа пітьма залягла гори, нї місяць нї зьвізди не осьвічували їх.

Вітер гонив ся по площи твердинї, стовпи вязницї скрипіли, ватра Маорісів бухала часом живою полуміню, а відблиск сьвітла обливав наглою ясностию середину Варе Атона і осьвічував на хвилю вязнів, затоплених в тяжких думах. Гробова тишина панувала у вязници.

Мусїло бути вже около четвертої години над раном, коли звернув увагу майора легкий шелест, що виходив немов зпоза задної стїни, в місци де она опирала ся о скалу. Спершу Мек-Небс не звертав на то уваги, але що шелест не втихав, то его зацїкавило. Приложив ухо до землї, щоби лїпше чути і здавалось єму, що хтось знадвору копає. Певний, що то щось є присунув ся майор до Ґленарвана і Джона та вирвавши їх з сумних мрій потягнув в глубину вязницї.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.